

Rådhuset Del 2

Fortsättning av blogginlägget från i onsdags. Arkitekttävlingen utlystes den 6 juli 1906 och den pågick till den 1 december samma år. I den prisvärdighet som tillsattes för att utse en segrare fanns tre riktigt tunga namn; arkitekten och professorn i arkitektur vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm, Isak Gustav Claesson samt arkitekt Erik Lallerstedt, Stockholm. Från Borås var bryggmästare Sven Sandwall utvald. Priserna i tävlingen begränsades till två och uppgick till 3.500 respektive 2.000 kronor och summorna kan verka låga men med dagens mått skulle första priset motsvara cirka 170 000 kronor. Totalt 33 tävlingsförslag kom in till staden och efter överläggningar enades man att utse arkitektfirman Tengbom och Torulf och deras förslag kallat "Sueco" till vinnare. Stadsfullmäktige tog den 21 februari beslut om att deras förslag skulle ligga till grund för byggnaden. Kostnaden för byggnaden skulle inte få överstiga 400 000 kronor.

Foto Glenn Murberg 20171013

En interiörbild som jag fotograferade den 13 oktober 2017 och hela Rådhuset är så vackert byggt.

De båda arkitekterna hade redan före tävlingen om Rådhuset bekantat sig med Borås. Deras firma stod bakom ritningarna för stadens nya och ståtliga stadshotell som byggdes mellan 1906-1908, vilket alltså skedde parallellt med att Rådhuset byggdes. Tävlingsförslagen lämnades dock in helt anonymt till Borås Stad och inte förrän det vinnande förslaget var utsett så avslöjades vem eller vilka som stod bakom det. Men två projekt igång samtidigt i Borås sägs det att Tengbom blev huvudansvarig för Rådhuset medan Torulf ansvarade för Stadshotellet. Att man gav sitt tävlingsförslag namnet "Sueco", vilket betyder Sverige på spanska, har sannolikt som bakgrund i att arkitekterna kände till att de båda jurymedlemmarna Claesson och Lallerstedt, hade en svaghet och stort intresse för de arkitekturströmningar som i slutet på 1800-talet hämtade inspiration från den spanska renässansen.

Foto Glenn Murberg 20171013

De har lagt en massa tid till att bygga dessa vackra stenvalv och det är inget som man ser i dagens byggnader. Plus alla dessa vackra målningar det kan man se till höger där bland annat att Västerbro finns avbildat, inte den bro som finns där i dag utan föregångaren. Byggmästarefirman Broberg & Björkqvist från Borås utsågs till entreprenör och byggkostnaden sattes i kontraktet till 388.665 kronor. I avtalet ingick dock att Borås Stad själva skulle leverera all huggen sten till sockel, yttertrappor och fasader vilket värderades till 56.000 kronor. Kontraktet mellan parterna skrevs under på skottdagen den 29 februari år 1908 och byggnaden skulle enligt kontraktet vara färdigställd den 1 januari år 1910.

Redan två dagar efter kontraktsskrivningen, den 2 mars började rivningsarbetet i kvarteret Justitia 1. När Lindborgska och Nellsonska husen som stod på den aktuella tomten var rivna startade schaktningsarbetet på den aktuella tomten omedelbart. Bygget gick enligt planerna men försenades vid två tillfällen av strejker. Invigningen fick därför skjutas fram till den 7 mars istället för som tänkt 1 januari 1910. När Borås Stad summerade hela projektet år 1910 så uppgick kostnaderna till totalt 552.000 kronor, vilket i dagens penningvärde skulle motsvara cirka 26 miljoner kronor.

Foto Glenn Murberg 20171013

Det imponerande valvtaket i entrén med mycket målningar. Det är väldigt vackert med alla dessa målningar på i tak och på väggar.

För att uppföra en byggnad av motsvarande kvalitet i dag skulle dock den summan inte räcka särskilt långt. Enligt bedömare i branschen skulle en totalsumma på upp mot 200 miljoner krävas för att nå samma utförande i dag. Rådhuset är en tidig och mycket bra representant för den arkitektur som i Sverige kallas för Nationalromantik. Arkitekturstilen som hade sin storhetstid under 1910-talet sökte sina förebilder i den inhemska, äldre svenska arkitekturen. Man lånade detaljer och fick inspiration från slott och herresäten från medeltiden och den svenska stormaktstiden. Nationalromantiken är starkt påverkad av liknande idéströmningar i övriga Europa, framförallt i Tyskland och England. Husen byggdes under den här perioden med tunga, slutna fasader av mörkt tegel och avslutades med höga takfall. De småspröjsade fönsterytor som sitter på 1600-talet i liv med fasaden och målades nästan alltid vita. Arkitekterna lägger också stor vikt att materialen i husen skall vara äkta och gärna lokala. Fasader med detaljer i natursten blir mycket populära och den moderna svenska stenindustrin får på det här sättet sitt stora genombrott.

Del 3 kommer troligen på söndag.